

TÜRKİYE DEMİR YATAKLARI JEOLJİSİ, MADENCİLİĞİ VE MEVCUT SORUNLARI SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB Jeoloji ve Maden Mühendisleri Odaları İstanbul şubeleri ile İstanbul Üniversitesi Jeoloji ve Maden Mühendisliği bölümleri tarafından 23-25 Haziran 2005 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Merkez kampusunda "Türkiye Demir Yatakları Jeolojisi, Madencilik ve Mevcut Sorunları Sempozyumu" gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumda ülkemizdeki mevcut demir yataklarımızın aranmasından işletilmesine kadar sorunlar ele alınmış ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Ayrıca sempozyum içinde gerçekleştirilen "Cevherden Son Ürüne Demir Madenciliklerimizde Mevcut Sorunlar" panelinde de genelde madencilik, özelde demir madenciliklerinin, uluslararası sermayenin sınırsız ve kural dışı olarak yoksul ülkelerin doğal kaynaklarına el koyması olarak bilinen küreselleşmenin kaskacında kaldığı ve bunun sonucunda da son 25 yılda MTA, ETİBANK, TDCİ, ÇİNKUR vb kamu kurumlarının işlevsizleştirildiği, içlerinin boşaltıldığı ve sonuçta özelleştirilme ile yok edildiği, SEYDİŞEHİR Alüminyum tesisinin boksit yatakları ve mühendislik harikası Oymapınar Barajı ile birlikte haraç mezat satıldığı, dünya çelik sektörünün devleri arasında gösterilen ERDEMİR'in ise dünya pazarında çok uluslu şirketlerin eline geçmek üzere olduğu tespit edilmiştir. Sempozyumda ERDEMİR operasyonu ayrıntılı olarak değerlendirilmiş ve gündemde olan bu satışın salt bir tesis satışı olmadığı, ülkemizin en önemli stratejik limanları olan İskenderun ve Ereğli limanları ile işletilebilir demir rezervlerimizin %76'sını oluş-

turan 14 demir yatağımızın -kaldı ki Hasançelebi yatağında MTA tarafından yapılan çalışmalarda değerli metal içerikleri yönüyle de zengin olabileceği belirlenmiştir- ve bu arada savunma endüstrisine kritik ürünler veren Çelbor'un da elden çıkarılarak, bu sektörün bütününe, kendi çıkarları doğrultusunda yönlendireceği şimdiden görülebilen yabancı güçlere devrinin gerçekleştireceğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca el değiştiren demir rezervlerimizin çok uluslu şirketlerin çıkarlarına uygun olarak atıl kalabileceği de dikkat çekilen bir başka nokta olmuştur.

Ayrıca, ülkemizde siyasi iktidarlarca uygulanan İMF-DB patentli politikaların mevcut iktidarca da sadakatle sürdürüldüğünün vurgusu yapılmış, sektörde yapılan özelleştirmelerin ivme kazandığı bu süreçte yapılan etkinlikte, ülkemiz sanayinin can damarı Demir Çelik sektörünün ana girdisi olan demir madenlerimize yönelik mevcut durum tespitleri sektörde çalışan akademisyen, uygulamacı meslek insanları tarafından tartışılarak ortaya çıkan sonuçların kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Ülkemiz demir çelik sektörümüzün ihtiyacı olan yüksek tenörlü demir rezervlerimiz 120-130 milyon ton olup, bu rezervlerin de 10-12 yıllık bir ömrü olduğu bilindiğinden 1.3 milyar ton toplam kaynak, işletme ve cevher zenginleştirme açısından proses çalışmalarını gerektiren yataklarımızın devreye girmesi için konunun uzmanı kuruluşlarımızın gerekli AR-GE çalışmalarını yapmaları gerekmektedir.

Bunun için sempozyumun yapıldığı günlerde :

-Mevcut demir potansiyelimizi kullanmak yerine ucuz demir cevheri ve hurda dış alımına yönelim, ulusal çıkarlarımıza aykırı bir uygulamadır. Özellikle son yıllarda Çin'de gerçekleştirilen büyük çelik üretiminin neden olduğu hammadde fiyatlarının % 100'leri aşan oranlarda yükselmesi, dışa bağımlı hale getirilen çelik sektörümüzdeki üretim artışıyla birlikte inanılmaz bir döviz çıkışı yaratmıştır. Bu durumdan kurtulmak için yerli kaynaklarımızın iyileştirme, zenginleştirme proseslerinden geçirilerek kullanımını özendirici tedbirler alınmalıdır.

-Son yıllarda artan küreselleşme baskısı ve özelleştirme uygulamaları çerçevesinde ülkemizdeki demir-çelik tesisleri tek tek özelleştirilmektedir. Özelleştirilen bu kurumlar devraldıkları demir yataklarını maksimum karla işletmek amacıyla yeterince özenli davranmamaktadırlar. Ayrıca büyük rezervli ancak iyileştirme gerektiren yataklara yönelik yeterli araştırmalar yapmadan, büyük yatakların yüksek tenörlü bölümlerinin üretimi hedeflemektedirler. Bu anlayışlar Maden yataklarımızın önemli bölümünü yeraltında bir daha kazanılmayacak şekilde terk edilmesini getirecek ve maden yataklarımızı maksimum kar güdüsüyle heba edilecektir. Bu anlayışlar için kayıt ve kurallar konulmalı, etkin denetleme mekanizmaları oluşturulmalıdır.

-Demir sektörümüzün en önemli sorunlardan biri, her yıl 14-15 milyon ton dolayında hurda demir ithal edilmesidir. Bu konuda dünyada ilk sırayı alan ülkemizin hurda demir ithalatı 5,5-6 milyar dolar civarındadır. Doğası gereği yüksek enerji girdili bir üretim süreci olan elektrik ark ocaklı sistemlerin hammaddesi olan ve artan fiyatlarıyla daha da çıkmaza giren hurda ithalatına ciddi kısıtlamalar getirilmelidir.

Bunun yanında yuvarlak demir üretiminin bir kısmının hurdadan karşılandığı düşünüldüğünde, bir deprem ülkesi olan ülkemizde

inşaat sanayine giren demir kalitesinin can ve mal güvenliği açısından ne denli yaşamsal öneme sahip olduğu tartışılmayacak kadar açıktır.

Sektörde aramadan üretime uzanan zincir içinde teknik eleman istihdamı, kalifiye eleman görevlendirmeleri ve meslek içi eğitimler, Ar-Ge, üniversite-sanayi işbirliği, disiplinlerarası çalışmalar ve bilgi üretimi konularında önemli sıkıntıların yaşandığı gözlenmektedir. Demir cevherine yönelik jeolojik arama ve rezerv geliştirme, maden üretimi ve zenginleştirme çalışmaları desteklenmeli, üniversite-sanayi işbirliği sağlanmalıdır. Sektörü ilgilendiren sorunların çözümünde konunun taraflarının ortak çözümler üretme noktasındaki çabaları dikkatle değerlendirilmeli, Üniversite ve meslek odaları gibi bağımsız ve kamu yararı öncelikli kurum ve kuruluşların değerlendirmeleri gözardı edilmemelidir.

Bu sempozyum kapsamında; Ülkemiz demir madenciliğinde aramadan işletme ve üretime uzanan zincir içinde çalışan birikimli ve deneyimli teknik elemanları bir araya getiren, sektörde ve uluslararası platformlarda bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip eden, değerlendiren ve konuyla ilgili olarak bilim ve ülke gerçeklerine uygun projelerin gerçekleştirilebilmesi noktasında önemli bir öngörü yaratma çabaları ile "Türkiye Demir Çalışma Grubu" oluşturulmuştur. Günümüzde çok sıkıntılı bir süreç yaşayan demir madenciliği konusunda bu grubun; gelecek için rasyonel projeler üretme ve uygulamaya alınması noktasında sektör bileşenlerinden önemli destekler beklediği unutulmamalıdır. Ülkemize, yeraltı kaynaklarımıza, barışçıl ve bağımsız geleceğimize sahip çıkmak en temel ödevimizdir.

TMMOB Jeoloji Müh.Odası İstanbul Şubesi
TMMOB Maden Müh.Odası İstanbul Şubesi